

Vaše značka 2024/39/PNHoB/RED
Sp. zn. 19/2023/NZ/MSŘ
Č. j. KVOP-19318/2024
Datum 20. května 2024

Vážený pan
MUDr. Jiří Tomeček, MBA
ředitel
Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice
Podřipská 1
411 85 Horní Beřkovice

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za vyjádření ke zprávě ze systematické návštěvy. Vaše vyjádření k většině opatření považuji za dostatečné. Upřímně děkuji za energii věnovanou jejich realizaci. Jsem přesvědčen, že přispějí k dalšímu zkvalitňování poskytované péče.

U čtyř opatření Vás prosím o doplňující vyjádření.

Opatření 17

Text opatření ve zprávě: Do vnitřních řádů všech oddělení, kde jsou používány kamery se záznamem, doplnit informaci o tom, jak dlouho se záznam uchovává a jak má postupovat pacient, který chce záznam uchovat pro ochranu svých práv (do 3 měsíců).

Vyjádření nemocnice: Zaslal jste obecné vyjádření k používání kamerového systému.

Reakce na vyjádření: Neobdržel jsem výslovné vyjádření k tomuto opatření. Zda a jak je toto opatření případně naplněno, jsem nezjistil ani ve směrnici nemocnice *Kamerový systém*, přiložené k Vašemu vyjádření. Ve směrnici se sice uvádí, jak dlouho se záznam uchovává, směrnice však není dostupná pacientům. To, že by mohl o uchování záznamu po delší dobu žádat i pacient, směrnice neřeší vůbec.

Informace jsem se pokusil dohledat na webových stránkách nemocnice, na něž odkazuje informační štítek o používání kamer. V záložce *Zásady zpracování* jsem je však nenašel.

Požadované doplňující vyjádření:

- (1) Je informace o tom, jak dlouho nemocnice uchovává záznam z kamer, obsažena ve vnitřních řádech navštívených oddělení, případně jak jinak se to pacient dozví?
- (2) Jak má postupovat pacient, který chce, aby byl záznam uchován po delší dobu?

Nepožaduji, aby pacientovi byla poskytnuta kopie kamerového záznamu. Respektuji, že by to mohlo být komplikované z důvodu ochrany práv dalších pacientů. Pacient by však měl mít možnost dosáhnout toho, aby byl záznam uchován po delší dobu. To může být užitečné např. pro potřeby orgánů činných v trestním řízení (např. po napadení pacienta jiným pacientem nebo ztrátě věcí).

Opatření 22

Text opatření ve zprávě: Sdělit, zda stále probíhá práce na směrnici a zda ji nemocnice hodlá zpracovat do své praxe (spolu s vyjádřením ke zprávě).

Vyjádření nemocnice: Sdělil jste, že již od roku 2015 má nemocnice vypracován lékařský standard pro výkon ochranného léčení. Podobně i sestry mají svůj ošetřovatelský standard.

Shledáváte problém v neexistenci směrnice, která by upravovala a sjednotila podmínky výkonu ochranného léčení v různých psychiatrických zařízeních. Dále jste upozornil na to, že podmínky ochranného léčení se mezi nemocnicemi liší a liší se i přístup soudů k ukončování ochranného léčení. Zastáváte názor, že by vznik takové směrnice mělo iniciovat Ministerstvo zdravotnictví.

Reakce na vyjádření: Souhlasím s Vámi, že větší standardizace v přístupu k ochrannému léčení je potřebná, a to jak ze strany nemocnic, tak soudů. Vítám proto snahu Ministerstva zdravotnictví dokončit práci na Národní koncepci ochranného léčení. Aktuální příslib je takový, že bude dokončena počátkem roku 2025.

Ve zprávě jsem upozorňoval na Vaše sdělení ze dne 7. dubna 2021, které jste poskytl při vyřizování individuální stížnosti.¹ Výřez ze sdělení přikládám.

Aktuálně se na Sexuologickém ústavu při Psychiatrické klinice Všeobecné fakultní nemocnice v Praze počíná pracovat na guideline ochranných léčeb. Jejich součástí bude i propracovaný postup kontroly abstinence. Po vypracování guideline zapracujeme tento postup i do režimu oddělení.

Obrázek 1 – Výřez z vyjádření ředitele nemocnice ze dne 7. dubna 2021 (č. j. nemocnice 2021/282/PNHOB/RED)

Požadované doplňující vyjádření:

- (3) K čemu dospěla práce na směrnici (guideline) ochranných léčeb zmiňované v dopisu ze dne 7. dubna 2021 a jak se promítla do předpisů nemocnice?

Opatření 23

Text opatření ve zprávě: Nestanovovat okruh osob, které mohou pacienty navštívit. Přípustnost každé návštěvy posuzovat individuálně a zakazovat je pouze výjimečně, pokud by provedení návštěvy narušovalo individuální léčebný postup (průběžně).

Vyjádření nemocnice: Sdělil jste, že u pacientů s nařízeným ochranným léčením nemocnice preferuje nejbližší rodinné příbuzné a blízké, partnery. Vhodnost návštěvy pacienta mimo tento okruh lidí posuzuje vždy individuálně lékař. Opatření je zavedeno z důvodu bezpečnosti a opatření proti zavlečení nepovolených předmětů a látek na oddělení, s čímž má nemocnice bohužel bohaté zkušenosti. Zdůraznil jste, že návštěva nesmí narušovat léčebný režim. Jde Vám především o zajištění bezpečného prostředí pro pacienty.

Reakce na vyjádření: Opatřením jsem reagoval na sdělení pacientů z různých oddělení, že z rodiny je údajně může navštívit pět osob, mimo rodinu pouze dvě. Jeden pacient sdělil, že mu omezili počet osob, které ho mohou navštívit, protože se často střídaly (viz s. 38 zprávy). Takové sdělení nasvědčuje tomu, že některé návštěvy jsou omezeny

1 Zpráva o šetření sp. zn. 6593/2019/VOP/MSŘ. Dostupná z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9362>.

plošně, a nikoliv výjimečně na základě individuálního posouzení každé návštěvy konkrétního návštěvníka jednotlivě, jak požaduje zákon.²

Nezpochybnuji, že lékaři náleží možnost konkrétní návštěvu zakázat, protože může narušit individuální léčebný postup pacienta. Musí se tak však dít dle zákona.

Požadované doplňující vyjádření:

- (4) Jakým způsobem je zajištěno, že na všech odděleních, jichž se týká naše zpráva, dochází k zákazu návštěvy jen výjimečně a na základě individuálního posouzení každé návštěvy konkrétního návštěvníka jednotlivě, jak požaduje zákon? Jak toto individuální posouzení vhodnosti návštěvy konkrétního člověka probíhá? Co vše lékař zohledňuje?

Opatření 34

Text opatření ve zprávě: V případě léčby bez souhlasu vždy ve zdravotnické dokumentaci zaznamenat, jak byly naplněny podmínky pro léčbu bez souhlasu, zejména konkrétně popsat, jakým náhlým stavům měla léčba bez souhlasu předejít (průběžně).

Vyjádření nemocnice: Opatření vykládáte tak, že se vztahuje k použití omezovacího prostředku.

Reakce na vyjádření: Opatřením jsem nemířil na používání omezovacích prostředků, ale na léčbu pacientů bez souhlasu podle § 38 odst. 3 zákona o zdravotních službách. To, o jaké situaci se jedná, ilustruje výřez ze zdravotnické dokumentace pacienta A na s. 48 zprávy. V případě pacienta se nejednalo o použití omezovacího prostředku, ale o změnu formy podávání léčiva na injekční. Nesouhlas pacienta se změnou formy podávání léčiva zachycuje jeho zdravotnická dokumentace.

...nedávejte mi injekce, nebo
takový hovadiny, nechci bejt takovej...budete tak
hodná...tyvole...takže injekce, proč?...beru ty léky,
proč bych je nebral...co mi budete píchat 3x
denně?...doufám, že ne žádný blbosti...

Obrázek 2 – Záznam ze zdravotnické dokumentace pacienta A ze dne 19. dubna 2023

O podávání injekcí rozhodla lékařka jako o plánovaném a opakovaném. Nejednalo se o bezprostřední reakci na ohrožení, a tedy ani o použití omezovacího prostředku. Takové podávání injekcí (či léčiv v jiné formě) bez souhlasu pacienta zákon nevylučuje. Musí se však jednat o neodkladnou péči, kterou zákon definuje. Z dokumentace pacienta A není zřejmé, že se jednalo o neodkladnou péči.

2 Viz § 85 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách.

Požadované doplňující vyjádření:

- (5) Vyjádření k léčbě bez souhlasu, a nikoliv k použití omezovacího prostředku. Očekávám zejména sdělení, jak nemocnice zajistí, aby v situacích obdobným situaci pacienta A bylo ze zdravotnické dokumentace zřejmé, že byly naplněny podmínky pro léčbu bez souhlasu, zejména že se jednalo o neodkladnou péči.

Používání kamerového systému

Nad rámec opatření obsažených ve zprávě jsem Vás v průvodním dopise požádal o zaslání podkladů k používání kamerového systému v nemocnici.

Vyjádření nemocnice: Ve vyjádření ze dne 27. února 2024 jste sdělil, že podkladem pro rozhodnutí Úřadu na ochranu osobních údajů z roku 2010, kterým povolil používání kamerového systému v nemocnici, byla analýza nezbytnosti nasazení kamerového systému.

Reakce na vyjádření: V přiložených dokumentech jsem analýzu nezbytnosti nasazení kamerového systému nenašel.

Požadované doplňující vyjádření:

- (6) Žádám o zaslání analýzy nezbytnosti nasazení kamerového systému a informaci, zda je stále aktuální, nebo zda se za 14 let její platnosti podmínky na odděleních 8A a 2B podstatně změnil.

Vážený pane, řediteli Vaši odpověď očekávám ve lhůtě 30 dnů od obdržení tohoto dopisu.

Děkuji Vám za spolupráci a jsem s pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)